

Litteratur

Språk i kontakt

Den tjugoförsta sammankomsten för svenskans beskrivning har resulterat i en rapport. Temat för konferensen var Språk i kontakt. En av plenarföredragshållarna var Kenneth Hyltenstam, vars artikel har rubriken *Svenskan, ett minoritetsspråk i Europa – och i världen?* Han skriver intresseväckande om språkdöd, om engelskans inflytande på svenskan och svenskans framtid. Elsie Wijk-Andersson skriver om bruket av bestämd och obestämd artikel i uppsatsen *((d)en första(-)plats(en))*.

Bland artiklarna av speciellt finlandssvenskt intresse kan nämnas Kjell Weimers artikel, som behandlar betoningen av sammansatta ord i finlandssvenskt högspråk. Hans Landqvist bidrar med en artikel om det svenska författningsspråket i Sverige och Finland. Enligt honom har de finlandssvenska författningstexterna, till följd av det finska originalet, en mer komplicerad syntaktisk struktur än de svenska.

CaH

Svenskans beskrivning 21, Förhandlingar vid Tjugoförsta sammankomsten för svenskans beskrivning i Helsingfors den 11–12 maj 1995, red. Ann-Marie Ivars et al. Lund 1996. 335 sidor.

Klarspråk i kommunerna

Boken *Klarspråk i kommunerna* riktar sig främst till personer som arbetar inom den kommunala sektorn och som själva skriver texter eller granskar andras texter. Handboken är resultatet av ett samarbete med Finlands Kommunförbund och Forskningscentralen för de inhemska språken. Specialforskaren Eivor Sommardahl på svenska avdelningen har skrivit boken.

De texter som sprids genom kommunerna har ofta en stor genomslagskraft och det är viktigt att gemene man förstår vad som skrivs i de texter som

kommunen distribuerar. Alla, såväl läsare som skribenter, vinner på ett enklare, modernare och begripligare språk, lär vi oss i boken som är mycket praktiskt orienterad. Bland annat tas följande frågor upp: Skall jag skriva *Ni* eller *Du* i mitt brev? Skall jag skriva i aktiv eller passiv? Skall jag skriva *ingå äktenskap med* eller *gifta sig med*? Heter det *för* eller *till* kännedom? Vad heter *voucher* på svenska? Boken innehåller en mängd handfasta skrivråd och skrivregler, bl.a. finns här en lista på ett antal finlandismer och fennicismen man bör undvika. Dessutom ges här råd om hur man bäst går tillväga då man, dvs. kommunen, skall delge mottagaren sitt beslut.

I slutet av boken ingår en litteraturlista med tips om vilka ordböcker och handböcker man kan ha nytta av i sitt skrivande. Dessutom ingår det en förteckning med olika språkvårdsorgan etc. som man kan kontakta om man behöver hjälp. Det utförliga registret i slutet av boken hjälper en att snabbt hitta det man letar efter.

Boken, som kostar 112 mk (inkl. moms), går att beställa via Finlands Kommunförbund.

Finlands Kommunförbund

Publikationsförsäljningen

PB 200

00101 HELSINGFORS

tfn (09) 771 24 34, fax (09) 771 22 12.

PW

Klarspråk i kommunerna. Finlands Kommunförbund 1996. 101 sidor.

Samtalsforskning

Sex av de tio föredragen hållna vid ett symposium om samtalsforskning i Tvärminne den 12–13 november 1993 har samlats i *Folkmålsstudier 36*. Symposiet tog upp olika perspektiv på samtalsforskning. Läsaren introduceras i samtalsforskning i allmänhet av Anne-Marie Londen,

och forskning om institutionella samtal, dvs. samtal mellan professionella och lekmän (t.ex. läkar-patient-samtal) av Viveka Adelswärd. Ylva Forsblom-Nyberg tar upp centrala och metodiska frågor som ansluter sig till transkribering av samtal, Mirja Saari redogör för ett antal språkdrag som skiljer sverigesvenskt och finlandssvenskt språkbruk från varandra. Mats Eriksson analyserar en flickas berättelse om vad en pojke sagt till henne, bl.a. hur hon introducerar sitt berättande, hur hon framför berättelsen och hur berättelsen bemöts av åhörarna. Auli Hakulinen skriver om öppningsrutiner i telefonsamtal.

CaH

Folkmålsstudier 36, Meddelanden från Föreningen för nordisk filologi, red. Ann-Marie Ivars, Peter Slotte et al. Helsingfors 1995. 189 sidor.

Finsk-svensk-finsk ordbok i elektronisk form

I nummer 2/1995 av Språkbruk hade vi en utförlig presentation av WSOY:s finsk-svenska studieordbok, Suomi-ruotsi opiskelusanakirja. Ordboken har nu, tillsammans med motsvarande svensk-finska ordbok, kommit ut i elektronisk form och kan köpas antingen som disketter eller som cd-rom (tillgängliga bara i Windowsmiljö).

Vad gäller den elektroniska ordbokens innehåll finns ingenting att tillägga; det är i princip identiskt med pappersordbokens innehåll och håller god standard i förhållande till omfånget. Men redan en kortvarig användning av ordboken visar vilka extra möjligheter en elektronisk ordbok erbjuder. Det är framför allt i två avseenden den är

överlägsen en konventionell ordbok: man kan söka på vilka ord som helst som förekommer i ordböckerna, inte bara på de egentliga uppslagsorden, och man kan kopiera ord och fraser och klistra in dem t.ex. i en ordbehandlare.

Den som letar efter en svensk översättning av frasen *hänellä on oma lehmä ojassa* kan alltså söka på ordet **lehmä**. Frasen finns visserligen inte under det uppslagsordet, men man får en hänvisning till uppslagsordet **oma**, och när man klickar på det hittar man frasen med översättningarna *han har egna intressen att bevaka ; han ber för sin sjuka mor*. Ännu snabbare går det om man skriver **oma lehmä** eller **oma ojassa** (mellanslag tolkas här som den logiska operatör OCH, så den sökta frasen får innehålla ord mellan de två som skrivs in) – då tas man direkt till rätt ställe. Sökningen omfattar också orden i målspråket, så när man söker på **lehmä** får man också hänvisningar till uppslagsorden **ko**, **kossa**, **kullig** och **sin** i den svensk-finska ordboken.

WSOY:s ordböcker har dessutom en egenskap som framför allt mer avancerade användare säkert sätter stort värde på: man kan i samma program med några enkla musklickningar eller tangenttryckningar lägga in egna ord och bygga upp ett eget supplement till ordböckerna, och vid senare sökningar letar programmet också i detta supplement.

Trots att studieordböckerna är relativt anspråkslösa till sin omfattning gör uppslagsmöjligheterna och den goda tillförlitligheten att de kan vara nyttiga också för mer avancerade användare.

MR

Suomi-ruotsi-suomi CD-ROM-sanakirja. WSOY 1996. ISBN 951-0-21123-0. Cirkapris 580 mark.